

Tillsammans med sina söner Åbjörn och Sigbjörn har hon rest en runsten (U 621) till minne av sin make Assur, och en annan sten (U 622) har hon rest över en son Horsämne. Då denne icke nämnes på U 621, var han troligen död, då denna sten restes efter fadern. Stor sannolikhet talar alltså för att de båda stenarna äro fullt samtida, resta av Gunnhild vid samma tillfälle över hennes man Assur och hennes son Horsämne. Man vågar därför ifrågasätta, att även U 622 är ristad av Visäte. Ornamentik, runformer och inskriftens form (**efta · sun sn · hursefni**) motsäga icke ett sådant antagande.

Ett mansnamn *Horsæfni* (eller *Horsæfnir*) är f. ö. okänt. Det kan jämföras med isl. *Karlsefni*, ursprungligen ett tillnamn med appellativ innebörd. Jfr vidare isl. *mannsefni*, *konungsefni*, *mágsefni* m. fl. Om namnet *Horsi* se U 99 och E. Brate i *ATS* 20: 3, s. 19 f.

Också *Hvithaufði* (-*hǫfði*) är ett sällsynt namn. Det är belagt i inskriften L 258 Åbygge, Vendels sn. Jfr om det vanligare *Svarthaufði* (-*hǫfði*) U 52, 457. Intressant är beteckningen **oi** i **oithafþ** -. Den har motsvarighet i **hoita** + **uaþum** U 613 — ytterligare ett stöd för att ristaren är Visäte. Då r. 33 är skadad, kan det numera ej avgöras, om namnet har stått i nominativ (*Hvithaufði*) eller i ackusativ (*Hvithaufða*). I förra fallet har Vithövde deltagit i resandet av minnesvården. I senare fallet är den rest också över honom; men i vilket släktskapsförhållande han har stått till Gunnhild och Horsämne, framgår icke av inskriften. Äldre läsningar ge stöd åt den senare tolkningen.

623. Jursta, Bro sn.

Pl. 9.

Litteratur: B 266, L 318, D 1: 6. J. Hadorph, *Resejournal* 1684 (i *Peringskiölds Monumenta* 3); J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 204; UFT h. 3 (1873), s. 22.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph (i *Peringskiölds Monumenta* och B 266); Dybeck a. a.

Runstenen står i en åker 5 m. N om gamla Enköpingsvägen, 150 m. N om nya Enköpingsvägen, 125 m. V om vaktstugan Kallhäll, 350 m. NNV om Jursta. Ristningsytan vetter åt S. Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Fånö».

Runstenen omnämnes icke i *Ransakningarna*. Men Hadorph har i sin anteckningsbok från resan 1684 uppgiften: »wid stora vägen uthi wreten finnes 1 Runesten som och uprättades». Enligt påskrift på träsnittet i *Peringskiölds Monumenta* fanns den i »Jursta norra wret» (B 266: »Järsta norra vret», L 318: »Järsta, N. vret»). Dybeck: »En nyligen åter rest runsten i en nyodlad lågländ gärdesmark invid och på norra sidan om landsvägen.» Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Fånö» (1863): »vid landsvägen V. om Carlhäll.» Runstenen står av allt att döma kvar på sin ursprungliga plats.

Ljusgrå granit. Höjd 1,35 m., största bredd 1,37 m. Ristningens höjd 1,04 m., bredd 0,94 m. Ytan är slät, men knottrig. Ristningen är ganska grund, dock överallt tydlig.

Inskrift:

kurip · auk · sikuipr · auk sikfast · raistu · stln · aftir · uifast · faþur · sin ·

Gyrið ok Sigviðr ok Sigfast[r] raistu stein æftir Vifast, faður sinn.

»Gyrid och Sigvid och Sigfast reste stenen efter Vifast, sin fader.»

Till läsningen: Intet sk vid inskriftens början. 1 **k** är icke stunget; icke heller 2 **u**, 11, 21 **k**, 34 **i**. Sk efter 5 **p** är mycket grunt. Intet sk efter 18 **k**. 36 **a** tydligt, icke **e**. — Hadorph och Helgonius (B 266): 36 **e**, 46 **i**. — Dybeck: 36 **a**, 46 **t**. — Såväl B 266 som D 1: 6 använda felaktigt × som sk:

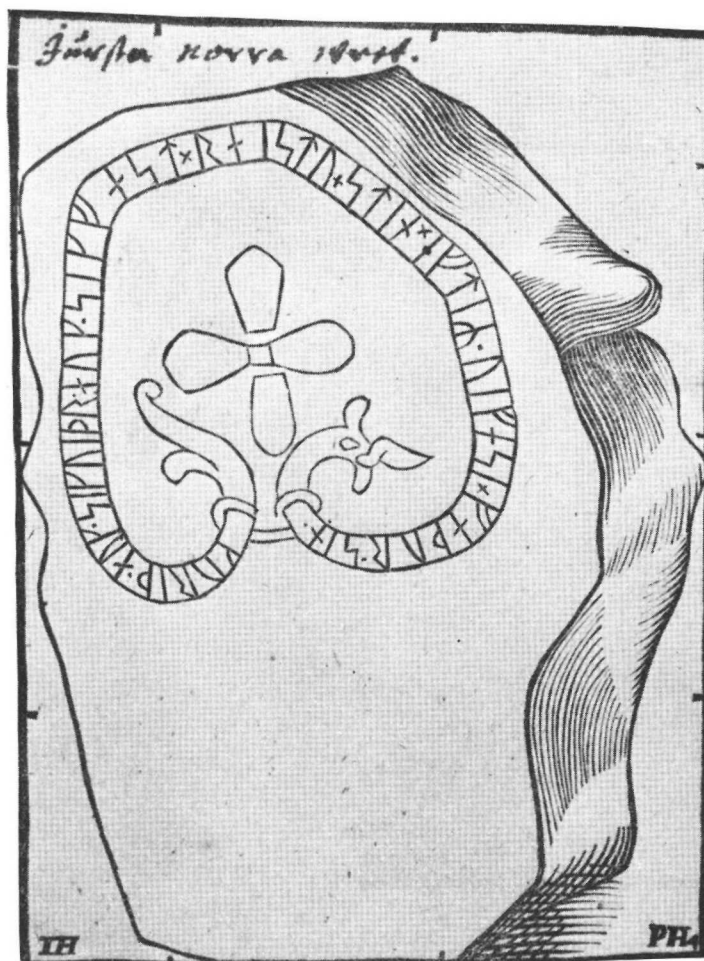

Fig. 15. U 623. Jursta, Bro sn. Efter B 266.

Huruvida 19—25 **sikfast** är ett kvinnonamn, torde vara rätt tvivelaktigt. Att *-r* saknas i nominativ, kan här bero på att följande ord börjar med *r*. Kvinnonamn på *-fast* förekomma visserligen, men något *Sigfast* är f. ö. icke belagt. Mansnamnet *Sigfastr* är däremot, liksom *Vifastr*, ganska vanligt. Se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 100 f. — Om kvinnonamnet *Gyrið(r)* se U 77. Då Gyrid här nämnes före Sigvid och Sigfast, torde det bero på att hon är moder till dem och sålunda hustru till Vifast. Inskriften skulle i så fall icke vara fullt riktigt formulerad. Meningen torde vara: Gyrid reste stenen efter Vifast, sin man, och Sigvid och Sigfast efter sin fader.

624. Ullvi (Toresta), Bro sn.

Pl. 10.

Litteratur: B 263, L 317, D 1: 8. Ransakningarna 1667—84; J. Hadorph, *Resejournal* 1684 (i Peringskiölds *Monumenta* 3); J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 204; UFT h. 3(1873), s. 22.

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 263); Dybeck a. a.

Runstenen står på en mindre skogklädd höjd ungefär 600 m. NNÖ om Toresta mangårdsbyggnad, 130 m. SSÖ om vägen från Toresta till Enköpingsvägen, 150 m. SV om järnvägsöver-